

T: Podstawowa wiedza dotycząca ubezpieczenia pojazdów

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi ubezpieczenia komunikacyjne są:

1. Kodeks cywilny
2. Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r.
3. Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r.
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów.

Kodeks cywilny w części dotyczącej umów ubezpieczeniowych określa prawa i obowiązki stron umowy, czyli zakładów ubezpieczeniowych oraz ubezpieczonych. Umową ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w niej odszkodowania za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego osobom trzecim, a ubezpieczający zobowiązuje się do zapłacenia składki.

Naprawienie szkody w przypadku ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej (OC) powinno nastąpić według jednego z niżej określonych schematów:

1. Wyboru poszkodowanego,
2. Przywrócenia stanu poprzedzającego szkodę,
3. Wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej określa warunki jej wykonywania w zakresie ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz zasady:

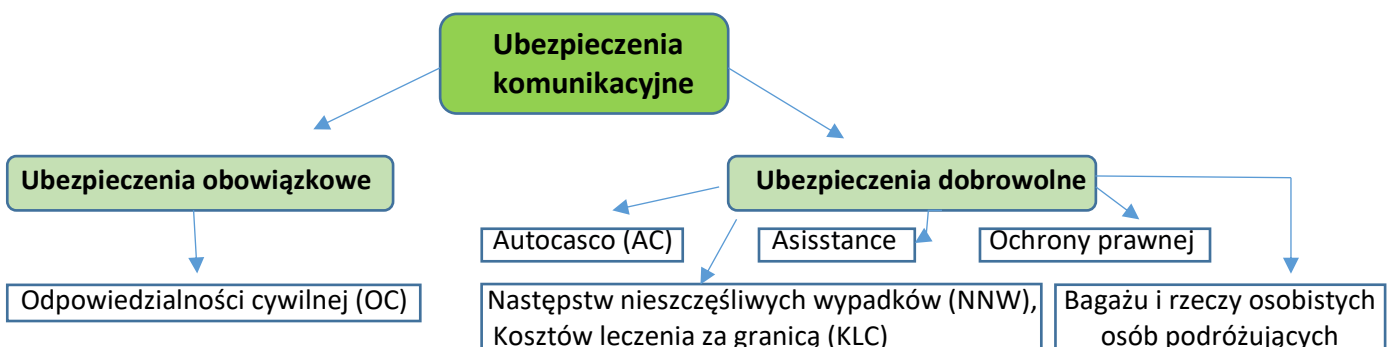
1. Wykonywania zawodu aktuarium (specjalista z zakresu m.in. matematyki ubezpieczeniowej oraz obliczania ryzyka),
2. Sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego,
3. Organizacji i funkcjonowania ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego.

Ponadto w ustawie zdefiniowano pojęcie działalności ubezpieczeniowej, określono zakres czynności ubezpieczeniowych oraz ustalono podział ubezpieczeń według działów, grup i rodzajów ryzyka.

Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych określa:

1. Zasady zawierania i wykonywania umów obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej,
2. Sposób kontroli spełniania obowiązku zawarcia umów ubezpieczeń,
3. Zadania i zasady działania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Ubezpieczenia komunikacyjne należą do grupy ubezpieczeń majątkowych. Ustawa wprowadza dwa rodzaje tych ubezpieczeń: obowiązkowe i dobrowolne. Ich klasyfikację przedstawia rysunek:

Ubezpieczenia obowiązkowe to ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów.

Właściciel (posiadacza) pojazdu jest zobowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC:

1. Najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu lub ustania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za wcześniejsze ubezpieczenie,
2. Przed wprowadzeniem pojazdu wolnobieżnego do ruchu na drogę publiczną,

3. Przed przekroczeniem granic przy wjeździe na terytorium RP, jeżeli pojazd nie posiada ubezpieczenia OC,
4. Przed wprowadzeniem do ruchu na drogę publiczną pojazdu niedopuszczonego do ruchu na terytorium RP.

Zakres ochrony ubezpieczenia obejmuje każdą osobę, która kierując pojazdem w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła nim szkodę. Zakres ubezpieczenia i sumy gwarancyjne są uregulowane ustawowo. Umowę ubezpieczenia, z wybranym towarzystwem ubezpieczeniowym, zawiera się na pisemny wniosek właściciela pojazdu na okres najczęściej 12 miesięcy; w miarę potrzeby na czas krótszy, np. gdy pojazd zarejestrowany jest na krócej niż rok. Jeżeli samochód jest zarejestrowany, to istnieje obowiązek wykupienia ubezpieczenia OC. Brak wypowiedzenia umowy skutkuje automatycznym przedłużeniem jej na następny rok.

Składkę ubezpieczeniową opłaca się według taryfy obowiązującej w dniu rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, z uwzględnieniem obniżek i podwyżek składki, zależnie od dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia. Przy zawieraniu umowy krótkoterminowej zakład ubezpieczeń nie ma obowiązku stosowania obniżek i podwyżek składki ubezpieczenia. Składkę ubezpieczenia opłaca się jednorazowo lub w ratach. W razie odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania przysługuje zwrot składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia, z wyłączeniem przypadku, gdy ubezpieczyciel wypłacił lub jest zobowiązany wypłacić odszkodowanie z tego tytułu.

Osoba uprawniona do odszkodowania może dochodzić roszczeń za szkodę bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń lub w postępowaniu sądowym. Zakład ubezpieczeń powinien wypłacić świadczenie w terminie trzydziestu dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się po trzech latach. Oświadczenia i zawiadomienia stron umowy ubezpieczenia OC należy składać na piśmie za pokwitowaniem lub przesyłać listem poleconym.

Ubezpieczenie dobrowolne jest zawierane na podstawie umowy między ubezpieczającym i zakładem ubezpieczeń. Grupa ubezpieczeń dobrowolnych jest bardzo różnorodna pod względem ryzyk, jakie obejmuje. Ubezpieczający decyduje, czy i z jakim towarzystwem zawrze umowę ubezpieczeń.

W grupie **dobrowolnych ubezpieczeń komunikacyjnych** najczęściej jest zawierane ubezpieczenie Autocasco (AC). Przedmiotem takiej umowy są pojazdy zarejestrowane w RP zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym. Ubezpieczenie to jest nieobowiązkowe, ale jest wymagane przez instytucje finansowe, jeżeli samochód jest leasingowy lub został kupiony za kredyt. Zasady ubezpieczenia regulują ogólne warunki ubezpieczenia (OWU), które powinien otrzymać ubezpieczający wraz z podpisaniem umowy. Umowę zawiera się na okres 12 miesięcy lub, w miarę potrzeby, na czas krótszy. Dokumentem potwierdzającym zawarcie ubezpieczenia jest polisa, ważna od następnego dnia po zapłaceniu stosownej składki. Należność opłaca się jednorazowo lub w ratach. Umowa wygasa automatycznie po zakończeniu okresu ubezpieczenia lub w momencie nieopłacenia kolejnej raty składki.

Polisa AC umożliwia wypłatę odszkodowania w następujących przypadkach:

- 1) Gdy sprawca uszkodzeń nie jest znany,
- 2) Gdy samemu ponosi się winę za uszkodzenie pojazdu,
- 3) Za skutki żywiołów (np. powodzi, wybuchu, pożaru),
- 4) Gdy uszkodzenia są skutkiem zderzenia ze zwierzętami,
- 5) Za kradzież pojazdu.

Zakład ubezpieczeń nie odpowiada w ramach tej polisy za skutki zdarzeń, jeżeli:

- 1) Uszkodzimy samochód prowadząc go bez odpowiednich dokumentów (ważny dowód rejestracyjny, prawo jazdy itp.),
- 2) Prowadzimy samochód pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego,
- 3) Samochód był użyty jako narzędzie przestępstwa,
- 4) Uczestnik wypadku oddalił się bez uzasadnionej przyczyny z miejsca wypadku.

Ponadto ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania, jeżeli zostawimy dowód rejestracyjny i kluczyki w samochodzie, a samochód zostanie skradziony.

Zawierając ubezpieczenie AC należy zwrócić uwagę na zakres ochrony oraz wszystkie wyłączenia określone przez warunki ubezpieczenia.

Ubezpieczenie Assistance jest dodatkowym ubezpieczeniem sprzedawanym wraz z ubezpieczeniem komunikacyjnym, mieszkaniowym lub turystycznym. Usługi assistance komunikacyjne (samochodowe) są najczęściej oferowane wraz z ubezpieczeniami OC i AC. Treść umowy ubezpieczenia assistance, będącej umową dobrowolną, określają strony umowy.

Przedmiotem ubezpieczenia assistance komunikacyjnego jest przede wszystkim pomoc techniczna i medyczna, ale także coraz szersze usługi informacyjne i prawne udzielane kierowcy lub pasażerów. Stanowi ono najczęściej ubezpieczenie uzupełniające.

Ubezpieczenia NNW i KLC. Przedmiotem tego ubezpieczenia są trwałe następstwa nieszczęśliwego wypadku, którego skutkiem są stały uszczerbek na zdrowiu lub śmierć ubezpieczonego.

Ubezpieczenie ochrony prawnej. Ubezpieczenie to odnosi się tylko do jednego ryzyka – zapewnia pomoc prawną w dochodzeniu roszczeń ubezpieczonego, który poniósł szkodę oraz refundację kosztów obrony, jeżeli w stosunku do ubezpieczonego toczy się postępowanie sądowe.

Ubezpieczenie bagażu i rzeczy osobistych podróżujących osób ma zabezpieczyć rzeczy, z których ubezpieczeni korzystają podczas podróży. Chodzi tutaj o bagaż podręczny, bagaż podręczny, sprzęt sportowy, fotograficzny czy rzeczy osobiste (okulary, zegarek, ubrania, obuwie). Ubezpieczenie tego typu obejmuje wymienione przedmioty w następstwie ich utraty, w wyniku zniszczenia, zaginięcia lub uszkodzenia na skutek wypadku drogowego, katastrofy a także w zależności od konkretnej oferty w przypadku takich zdarzeń losowych, jak: ogień, zalanie, powódź, huragan, uderzenie pioruna, eksplozja, grad, lawina bądź obsunięcie, zapadnięcie czy trzęsienie ziemi.

Zwykle za dodatkową opłatą ochronę bagażu podręcznego i rzeczy osobistych można rozszerzyć o ryzyko utraty ich na skutek kradzieży z włamaniem do pojazdu mechanicznego lub przyczepy, w których są przewożone.